

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Агробіологічний факультет
Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Агробіологічний факультет

“18” 06 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

Овочівництво

Спеціальність

Н1 «Агрономія»

Освітньо-професійна
програма

**«Садівництво, плодоовочівництво та
виноградарство»**

Факультет

Агробіологічний, I курс

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
овочівництва і закритого ґрунту

Протокол № 10 від «07» травня 2026 р.

Розробники:

**Іван ФЕДОСІЙ, завідувач кафедри, к.с.-г.н., доцент;
Ірина БОБОСЬ, доцент, д.с.-г. н., доцент;
Олександр КОМАР, доцент, к.с.-г. н.**

Київ – 2026 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Мета і завдання практики.....	4
Організація практики.....	5
Зміст практики.....	6
Тема 1. Ознайомлення зі способами передпосівної підготовки ґрунту та удобрення.....	8
Тема 2. Ознайомлення з розмноженням овочевих культур.....	9
Тема 3. Ознайомлення зі способами передпосівної підготовки насіння та особливостями сівби і висаджування розсади.....	10
Тема 4. Ознайомлення з видовим і сортовим різноманіттям овочевих культур.....	12
Тема 5. Ознайомлення з прийомами догляду за овочевими культурами після отримання сходів або висаджування розсади.....	13
Тема 6. Ознайомлення із системою зрошення овочевих культур.....	15
Тема 7. Ознайомлення із системою захисту овочевих культур від бур'янів, шкідників і хвороб.....	16
Тема 8. Ознайомлення зі збиранням та первинною доробкою зібраного врожаю до реалізації.....	18
Підведення підсумків практики.....	20
Навчально-методична література.....	21

ВСТУП

Овочівництво в Україні є однією з провідних галузей сільськогосподарського виробництва, метою якої є забезпечення населення високоякісними овочами. Майбутній спеціаліст впродовж навчання має набути глибоких знань з біології овочевих культур, технологій їхнього розмноження та вирощування екологічно допустимої товарної продукції для свіжого споживання та переробної промисловості.

Особливого значення для підготовки фахівців в умовах глибоких реформ, які відбуваються в аграрному секторі України набуває їхня практична підготовка. Навчальна (ознайомча) практика для студентів I курсу ОПП «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство» є невід'ємною частиною навчального процесу підготовки фахівців ОС «Бакалавр».

Під час навчально-ознайомчої практики майбутні фахівці ознайомлюються в польових умовах у весняний період з особливостями підготовки ґрунту до сівби, статевим та вегетативним способами розмноження, методом розсади; у літній період – з видовою різноманітністю овочевих культур, особливостями будови вегетативних і генеративних органів та їхніх продуктивних органів, практично визначають фази росту та розвитку овочевих культур, основні прийоми догляду за рослинами, збирання врожаю.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Навчально-ознайомча практика є початковим етапом практичної підготовки фахівців ОС «Бакалавр», яка сприяє глибшому засвоєнню теоретичного матеріалу, прищеплює навички практичного пошуку нових знань з дисципліни «Овочівництво». Активна практична діяльність студента сприяє зростанню його професійних якостей, формує кваліфікованого фахівця.

Основні завдання навчально-ознайомчої практики є:

1. Ознайомлення з проведенням підготовки ґрунту до сівби (висаджування розсади) овочевих культур.
2. Ознайомлення зі способами розмноження овочевих культур, вивчення особливостей будови вегетативних і генеративних органів, визначення фаз росту та розвитку овочевих культур.
3. Ознайомлення зі способами передпосівної підготовки насіння та особливостями сівби й висаджування розсади. Визначення строків і способів сівби та висаджування розсади овочевих культур.
4. Ознайомлення з видовим та сортовим різноманіттям овочевих культур. Проведення групування овочевих культур за тривалістю життя.
5. Ознайомлення з прийомами догляду за овочевими культурами після отримання сходів або висаджування розсади.
6. Ознайомлення із системою зрошення овочевих культур.
7. Ознайомлення із системою захисту овочевих культур від бур'янів, шкідників і хвороб.
8. Ознайомлення зі збиранням та первинною доробкою зібраного врожаю до реалізації.

Робочі дні ознайомчої практики виділяють так, щоб охопити найважливіші періоди польових робіт та розвитку овочевих культур.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

На початку навчально-ознайомчої практики викладач знайомить студентів з програмою практики, її тематикою, порядком виконання, звітності за практику.

Студенти вивчають теми, записують індивідуальні завдання у Робочий зошит.

Виконання кожного завдання відповідної теми навчальної практики проводиться в такій послідовності:

1. Керівник практики пояснює методику та порядок виконання роботи.

3. Студенти під керівництвом керівника ознайомлюються з метою і завданням кожної теми, з методичними вказівками щодо його виконання.

2. Студенти самостійно проводять технологічні операції в польових умовах за індивідуальними завданнями.

4. Вдома студенти самостійно записують і аналізують результати виконаної роботи в Робочий зошит.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Для набуття студентами глибоких знань і умінь згідно з навчально-ознайомчою програмою практики надається 75 год., з них 12 – на самостійну роботу (табл. 1).

За навчально-ознайомчою практичною підготовкою передбачається активно використовувати наукову та виробничу базу НЛ «Плодоовочевий сад» НУБіП України.

Зміст навчально-ознайомчої практики у весняний період включає 3, а в літній – 5 тем з урахуванням навчальних планів підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальності 203 “Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство” й зональних особливостей, використання прогресивних технологій виробництва, організації праці та системи машин.

Таблиця 1

План проходження навчально-ознайомчої практики

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		всього	з них	
			практична робота	самостійна робота
Весняний семестр				
1	Ознайомлення зі способами передпосівної підготовки ґрунту та удобрення	8	5	3
2	Ознайомлення із розмноженням овочевих культур	8	5	3
3	Ознайомлення зі способами передпосівної підготовки насіння та особливостями сівби і висаджування розсади	9	5	4

		25	15	10
Літній семестр				
4	Ознайомлення з видовим і сортовим різноманіттям овочевих культур	10	6	4
5	Ознайомлення з прийомами догляду за овочевими культурами після отримання сходів або висаджування розсади	10	6	4
6	Ознайомлення із системою зрошення овочевих культур	10	6	4
7	Ознайомлення із системою захисту овочевих культур від бур'янів, шкідників і хвороб	10	6	4
8	Ознайомлення зі збиранням та первинною обробкою зібраного врожаю до реалізації	10	6	4
	Всього	50	30	20
		75	45	30

ВЕСНЯНИЙ СЕМЕСТР

ТЕМА 1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ СПОСОБАМИ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ПІДГОТОВКИ ҐРУНТУ ТА УДОБРЕННЯ

Мета: Ознайомитись із проведенням підготовки ґрунту до сівби (висаджування розсади) овочевих культур залежно від попередника.

Завдання:

1. Ознайомлення з особливостями проведення основної обробки ґрунту залежно від попередника.
2. Ознайомлення з особливостями весняної обробки ґрунту під овочеві культури.
3. Ознайомлення з передпосівною підготовкою ґрунту до сівби (висаджування розсади) овочевих культур.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Ознайомитись за допомогою літератури про способи обробки ґрунту залежно від попередника, глибини орного шару. На яких ґрунтах доцільно проводити оранку навесні.

Ознайомитись зі способами напівпарового обробки ґрунту, а також після збирання проміжних культур. Значення чизелювання важких ґрунтів. Особливість вирощування овочевих культур на грядках і гребнях.

Ознайомитись з виносом поживних речовин культур з урожаєм та способи їх поновлення. Ставлення овочевих культур до внесення органічних і мінеральних добрив у ґрунті. Роль сидеральних добрив у поліпшенні родючості ґрунтів культур. Кореневе та позакореневе підживлення. Вплив доз, способів і строків внесення добрив на якість продукції та придатність її до тривалого зберігання.

Індивідуальні завдання до теми №4

1. Ознайомлення із заходами основного обробітку ґрунту залежно від попередника.
2. Ознайомлення із заходами весняного обробітку ґрунту залежно від овочевої культури.
3. Ознайомлення з особливостями передпосівної підготовки ґрунту залежно від терміну сівби овочевої культури.
4. Ознайомлення з термінами та способами внесення добрив під овочеві культури.

ТЕМА 2. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ІЗ РОЗМОЖЕННЯМ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

Мета: Ознайомитись зі статевим і вегетативним способами розмноження овочевих культур.

Завдання:

1. Ознайомлення із статевим способом розмноження. з морфологічними ознаками та продуктивними органами овочевих культур. Різноманітність насіння овочевих культур за морфологічними та посівними ознаками.
2. Ознайомлення з вегетативним способом розмноження овочевих культур (коренями, кореневищами, цибулинами, пагонами).
3. Ознайомлення з методом розсади та його значення для одержання раннього врожаю.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Ознайомитись із статевим і вегетативним розмноженням овочевих культур. Вегетативне розмноження овочевих культур (поділ кореневищами, цибулинами, пагонами та розсадний метод). Ознайомитись із культурами, які розмножуються генеративним і вегетативним способами.

Переваги і недоліки статевого і вегетативного способів розмноження.

Ознайомитись із насінням овочевих культур за морфологічними та посівними ознаками. Класифікація насіння за масою, вмістом поживних речовин, морфологічною будовою. Умови його проростання. Період та умови зберігання схожості насіння та причини втрати її. Сортова та посівна якість насіння та садивного матеріалу.

Ознайомитись із методом розсади та його значенням для одержання раннього врожаю. Переваги та недоліки розсадного способу порівняно з безрозсадним.

Індивідуальні завдання до теми №2

1. Ознайомитись із морфологічними ознаками насіння овочевих культур та їхнім групуванням за розміром.
2. Ознайомитись із посівними якостями насіння овочевих культур.
3. Ознайомитись із вегетативними органами розмноження.
4. Ознайомитись із розсадним способом вирощування овочевих культур.
5. Ознайомитись із віком розсади овочевих культур за різних способів вирощування.

ТЕМА 3. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ СПОСОБАМИ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ПІДГОТОВКИ НАСІННЯ ТА ОСОБЛИВОСТЯМИ СІВБИ І ВИСАДЖУВАННЯ РОЗСАДИ

Мета: Ознайомитись із способами передпосівної підготовки насіння овочевих культур та особливостями сівби і висаджування розсади.

Завдання:

1. Ознайомлення зі способами підготовки насіння і садивного матеріалу до сівби.
2. Ознайомлення з термінами та способами сівби і висаджування розсади овочевих культур залежно від їхніх біологічних особливостей.
3. Ознайомлення з підготовкою і висаджуванням розсади у відкритий ґрунт.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Ознайомитись зі способами передпосівної підготовки насіння і садивного матеріалу до сівби: очищення, сортування, калібрування, хімічна та термічна обробка, дезинфекція, намочування, пророщування, барботування, гартування, обробка мікроелементами тощо.

Вивчення впливу температурного фактора та вологості ґрунту на строки сівби насіння та висаджування розсади залежно від біологічних особливостей культури: ранньовесняний, пізньовесняний, літній, осінній, підзимовий, зимовий. Особливість висаджування вегетативно розмножувальних культур однорічних та багаторічних культур.

Ознайомитись зі способами сівби та залежності їх від біологічних особливостей культури, ґрунтової відміни та ґрунтово-кліматичної зони: широкорядний, широкосмуговий, стрічковий, пунктирний, квадратно-гніздовий, розкидний.

Норма висіву насіння залежно від біологічних особливостей культури, його ваговитості, строку та способу сівби. Глибина загортання насіння залежно від його маси та умов зовнішнього середовища.

Ознайомитись з підготовкою і висаджуванням розсади у відкритий ґрунт. Підбір місця для висаджування розсади у відкритому ґрунті. Підготовка рослин перед вибиранням розсади.

Індивідуальні завдання до теми №3

1. Ознайомлення зі способами підготовки насіння і садивного матеріалу до сівби.
1. Ознайомлення з термінами сівби насіння та висаджування розсади залежно від біологічних особливостей культури.
2. Ознайомлення з висаджуванням вегетативно розмножувальних культур.
3. Ознайомлення зі способами сівби та залежності їх від біологічних особливостей культури та ґрунтово-кліматичної зони.

ЛІТНІЙ СЕМЕСТР

ТЕМА 4. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ВИДОВИМ І СОРТОВИМ РІЗНОМАНІТТЯМ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

Мета: Ознайомитись з морфологічними та біологічними особливостями овочевих культур та їхніми вимогами до умов зовнішнього середовища.

Завдання:

1. Ознайомлення з морфологічними ознаками та продуктивними органами овочевих культур.
2. Ознайомлення з характеристикою факторів зовнішнього середовища та їхнього впливу на формування врожаю овочевих культур.
3. Ознайомлення зі способами оптимізації факторів зовнішнього середовища.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Вивчення цієї теми розпочинають із ознайомлення з колекцією овочевих культур та їхніми ботанічними і морфологічними ознаками. Біологічні особливості включають вік рослин, фази росту й розвитку, формування продуктивних і генеративних органів, кореневої системи та листкового апарату. Ознайомлення із продуктивними органами, які формують овочеві культури та способи використання їх в їжу. Звернути увагу на те, що вегетаційний період рослин за вирощування товарної продукції та одержання насіння є різним і часто залежить від технології вирощування культури.

Вивчення факторів зовнішнього середовища (кліматичні, біотичні, едафічні, антропогенні) та їхнього впливу на формування врожаю овочевих культур. Роль і способи оптимізації факторів зовнішнього середовища: температурний, світловий, водний, поживний та повітряно-газовий режими. Способи їхнього регулювання.

Індивідуальні завдання до теми №4

1. Ознайомлення з морфологічними ознаками овочевих культур залежно від ботанічної родини.
2. Ознайомлення з органами споживання овочевих культур.
3. Ознайомлення з тривалістю життя (від часу проростання насіння до формування насіння) овочевих культур.
4. Ознайомлення з основними факторами зовнішнього середовища для росту та розвитку овочевих рослин і способами їхньої оптимізації.

ТЕМА 5. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРИЙОМАМИ ДОГЛЯДУ ЗА ОВОЧЕВИМИ КУЛЬТУРАМИ ПІСЛЯ ОТРИМАННЯ СХОДІВ АБО ВИСАДЖУВАННЯ РОЗСАДИ

Мета: ознайомлення студента з проведенням належного догляду за овочевими культурами впродовж усього вегетаційного періоду на посівах овочевих культур.

Завдання:

1. Ознайомлення з основними прийомами догляду за рослинами та здійснення їх в оптимальні строки з урахуванням біологічних особливостей культур.
2. Ознайомлення з міжрядним обробітком ґрунту на посівах овочевих культур.
3. Ознайомлення із формуванням остаточної густоти рослин овочевих культур.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Ознайомити студента з прийомами догляду за рослинами протягом вегетаційного періоду як важливої частини технологій вирощування овочевих культур. Система догляду спрямовується на створення

оптимальних умов раціонального використання ними поживних речовин, вологи і сонячної енергії для формування максимальної врожайності.

Система догляду за рослинами передбачає здійснення їх в оптимальні строки з урахуванням біологічних особливостей культур, ґрунтово-кліматичних умов. Будь-яке запізнення з проведенням технологічних операцій призводить до збільшення виробничих витрат і недобору врожаю.

Студент набуває практичних знань і умінь щодо різних питань догляду за рослинами з метою вирощування і одержання високого врожаю, якісної та екологічно безпечної овочевої продукції. Це, в першу чергу, проведення боронування для знищення ґрунтової кірки, розпушувань міжрядь. Обов'язковим є проріджування посівів двічі за вегетаційний період до заданої густоти залежно від схеми сівби. Систематично проводиться боротьба з бур'янами шляхом знищення їх культиватором або вручну і виполуванням у рядках.

Починаючи від появи сходів і приживлення розсади до збирання врожаю студенти беруть практичну участь у виконанні окремих агротехнічних заходів із системи інтенсивних технологій вирощування овочевих культур. Водночас звертають увагу на залежність кількості та глибини розпушування ґрунту в міжряддях залежно від біологічних особливостей овочевої культури, вологості, щільності та ступеня забур'яненості ґрунту. Набирають практичного досвіду в способах нормування кількості овочевих рослин на погонному метрі поля, строками виконання цих робіт у поєднанні з фазами росту і розвитку овочевих культур, особливостях застосування таких агрозаходів як пасинкування і прищипування та впливу строків збирання на урожайність та якість овочевої продукції.

Індивідуальні завдання до теми 5.

1. Ознайомлення з особливостями прийомів догляду за рослинами, які проводять на посівах овочевих культур.

2. Ознайомлення із формуванням остаточної густоти рослин овочевих культур.
3. Ознайомлення із пасинкуванням і прищипуванням як необхідного елементу технології вирощування окремих культур.
4. Ознайомлення із прийомами догляду за рослинами основних овочевих культур.

ТЕМА 6. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ІЗ СИСТЕМОЮ ЗРОШЕННЯ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

Мета: ознайомлення із системою зрошення впродовж усього вегетаційного періоду на посівах овочевих культур.

Завдання:

1. Ознайомлення з основними показниками режиму зрошення.
2. Ознайомлення з особливостями зрошення овочевих культур та видами поливів.
3. Ознайомлення з основними способами зрошення, які використовують на посівах овочевих культур.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Ознайомити студента з потребою рослин у воді та залежності її від температури та відносної вологості повітря, сили вітру, механічного складу ґрунту. Встановити залягання кореневої системи овочевих культур. Коренева система більшості овочевих культур (цибулі, огірків, перцю, баклажанів, редиски, салату, розсадної капусти, особливо при вирощуванні розсадою) залягає неглибоко. Запаси води у ґрунті використовуються рослинами переважно на транспірацію і частково – на вільне випаровування з поверхні ґрунту.

Ознайомити студента з кількістю поливів, величиною поливних і зрошувальних норм залежно від ґрунтово-кліматичних умов, глибини орного шару, гранулометричного складу та інших факторів. В овочівництві використовують вологозарядкові, передпосівні, посадкові, вегетаційні, підживлювальні, освіжні, протиприморозкові та промивні види поливів. Вони можуть бути суцільними або локальними.

Студент ознайомлюється зі способами зрошення на посівах овочевих культур. Розрізняють такі способи зрошення: дощування, полив по борознах, підґрунтовий, краплинний, шланговий та ін. Краплинне зрошення, як найперспективніший спосіб зрошення. Переваги краплинного зрошення.

Індивідуальні завдання до теми 6.

1. Ознайомлення з основними показниками режиму зрошення овочевих рослин.
2. Ознайомлення з особливостями зрошення овочевих культур залежно від фази росту і розвитку овочевої культури.
3. Ознайомлення з видами поливів та визначенні оптимальних для певних овочевих культур.
4. Ознайомлення зі способами зрошення на посівах овочевих культур.

ТЕМА 7. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ІЗ СИСТЕМОЮ ЗАХИСТУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ВІД БУР'ЯНІВ, ШКІДНИКІВ І ХВОРОБ

Мета: ознайомлення студента зі способами захисту рослин від бур'янів, хвороб і шкідників впродовж вегетаційного періоду на посівах овочевих культур.

Завдання:

1. Ознайомлення із захистом рослин від бур'янів, хвороб і шкідників на посівах овочевих культур.

2. Ознайомлення із біологічним методом контролю бур'янів, хвороб і шкідників.
3. Ознайомлення із найбільш поширеними шкідниками, хворобами і бур'янами на посівах колекційного розсадника овочевих культур.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Ознайомлення з основними заходами захисту рослин від шкідників і хвороб в овочівництві. Профілактичні та агротехнічні заходи захисту. Використання високих та низьких температур, вологи, світла, струмів високої частоти і електромагнітних випромінювань як механічного способу захисту з шкідниками овочевих культур. Роль хімічного та біологічного способу захисту з шкідниками та хворобами.

Студенти описують поширені бур'яни, хвороби та шкідники, які мають найбільшу вірогідність поширення у даній зоні вирощування. Виділяють періоди найбільшої їхньої шкодочинності. Пропонують заходи їхнього контролю.

Ознайомлюються студенти із агрохімічними та профілактичними способами захисту, методами прогнозу та сигналізації появи шкідливих організмів, забезпечення інших умов для високої продуктивності посівів. Важливо поєднати агротехнічні, механічні і хімічні заходи захисту з бур'янами, шкідниками та хворобами культури.

Індивідуальні завдання до теми 7.

1. Ознайомлення із захистом рослин від бур'янів різними способами (вручну і виколюванням у рядках, застосуванням гербіцидів, підгортанням рослин, соляризацією тощо).
2. Ознайомлення із способами захисту рослин від хвороб і шкідників на посівах овочевих культур.
3. Ознайомлення із біологічним методом контролю бур'янів, хвороб і шкідників на посівах овочевих культур.

4. Ознайомитись із найбільш поширеними шкідниками, хворобами і бур'янами на посівах колекційного розсадника овочевих культур.

ТЕМА 8. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ ЗБИРАННЯМ ТА ПЕРВИННОЮ ДОРОБКОЮ ЗІБРАНОГО ВРОЖАЮ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

Мета: ознайомлення студента з правильно визначеним строком і способом збирання врожаю для отримання стандартної продукції, проведення прийомів первинної післязбиральної доробки овочевої продукції для отримання найвищої їх якості.

Завдання:

1. Ознайомлення зі строками настання споживчої стиглості і збирання врожаю овочевих культур.
2. Ознайомлення зі способами збирання врожаю овочевих культур.
3. Вивчення прийомів первинної післязбиральної доробки овочевої продукції.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Студент набуває практичних знань і умінь щодо визначення різних видів стиглості та кількості збирань овочевих культур. Урожай збирають у фазі технічної або біологічної стиглості залежно від виду овочевої культури. Водночас студенти навчаються аналізувати врожай, в т.ч. розділяють на її товарну і нетоварну частини. До нетоварної частини врожаю відносять плоди: потворні, нестандартні за розміром, уражені хворобами та пошкоджені шкідниками, птахами і гризунами.

Важливим ключовим моментом у забезпеченні споживача високоякісними овочами є правильне визначення оптимального строку збирання, за якого забезпечується найвища якість овочів, як товару. Строки збирання можна визначати різними методами – хронологічно, за ознаками

розміру та забарвлення плодів, вмістом вуглеводів та співвідношенням їх складових, виділенням етилену тощо.

Студенту під час ознайомчої практики необхідно правильно навчитись визначати строки настання споживчої стиглості і збирання врожаю овочевих культур.

Ознайомити з післязбиральною доробкою та маркетингом овочів. У післязбиральних технологіях використовують такі прийоми, як видалення нетоварної частини продукції, миття, сортування, просушування, упакування, охолодження, коротко- та довготривале зберігання. Послідовність виконання цих прийомів для різних овочевих культур здійснюються за особливими схемами.

Студент під час ознайомчої практики вивчає характерні видові і сортові особливості післязбиральної доробки, логістики овочевих культур, за яких споживач може одержати якісну та безпечну продукцію.

Індивідуальні завдання до теми 8.

1. Ознайомлення з видами стиглості, за яких збирають овочеві культури.
2. Ознайомлення зі способами збирання врожаю, які використовують в овочівництві.
3. Ознайомлення із первинною післязбиральною доробкою овочевої продукції для реалізації.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики студент звітує про виконання програми. Звіт студент подає в установлений деканатом строк до захисту на кафедрі комісії викладачів, яка призначається розпорядженням декана факультету.

Оцінюється результат практики на підставі попередньо виконаного індивідуального завдання, яке заповнюється у «Робочому зошиті», доповіді студента про перебіг практики, а також його відповідей на запитання членів комісії під час захисту звіту.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бобось І.М., Федосій І.О., Сич З.Д., Комар О.О., Сєдова О.О. Овочівництво: навч. посібник. 2-е видання доповнене і перероблене. К.: РРВ НУБіП України, 2024. 349 с.
2. Олерографія: підручник / І.М. Бобось, З.Д. Сич, О.О. Комар – К.: ЦП «Компринт», 2022. – 721 с.
3. Система удобрення овочевих і баштанних культур: монографія; за ред. В. Ю. Гончаренка. Київ: Аграрна наука, 2019. – 152 с.
4. Бобось І.М., Завадська О.В. Технології вирощування помідора для свіжого споживання, зберігання і переробки: [Монографія]. – К.: ЦП «Компринт», 2020. – 352 с.
5. Мельник О.В., Митенко І.М. Вирощування часнику озимого: рекомендації. Київ: Аграрна наука, 2020. – 52 с.
6. Державна цільова програма розвитку овочівництва на період до 2025 року / за наук. ред. Гадзала Я.М, Роїка М.В., Кондратенко П. В, Висоцького Т.М., Могильної О. М. Селекційне: ІОБ НААН, 2020. – 62 с.
7. Комплексна система заходів захисту цибулі ріпчастої та часнику від шкідників, хвороб і бур'янів / О.М. Могильна, О.І. Онищенко, С.О. Щербина, С.М. Даценко, О.М. Біленька, Д.В. Іванін. Вінниця: ТВОРИ, 2021. – 44 с.
8. Agravery. Овочі [Електронний ресурс] режим доступу: <https://agravery.com/uk/posts/section/show/vegetables>
9. Каталог стандартів на с/г продукцію [Електронний ресурс] режим доступу: <http://csm.kiev.ua/nd/nd.php?z=%D1%81%D1%83%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8F&st=0&b=1>
10. Сільське господарство - статистична інформація (урожайність, посівна площа, валовий збір та ін.) [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

11. Інформаційно-довідкова система "Сорт" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://sort.sops.gov.ua/search/search>
12. Інформаційно-довідкова система "Реєстр сортів" [Електронний ресурс] режим доступу: <http://service.ukragroexpert.com.ua/>
13. Інститут овочівництва і баштанництва НААН [Електронний ресурс] режим доступу: <http://www.ovoch.com/index.html>
14. Світовий центр овочевих культур [Електронний ресурс] режим доступу: <http://avrdc.org>
15. School of Integrative Plant Science [Електронний ресурс] режим доступу: <http://plantscience.cals.cornell.edu>